

Alla Helgons Dag i nådens år 2022 Åke Malander

Introitus Ps 1, Gt 5 Mos 33:1-3, Ep Upp 7:2-17, Ev Matt 5:1-12, II Matt 5:13-16

Idag får vi fira Alla Helgons dag, en ljus högtidsdag i höstmörkret. Vid reformationen var man dock tveksam till att behålla Allhelgonadagen, eftersom den var så uppblandad med allehanda missbruk. Men i sådana och liknande fall var och är den evangeliska uppfattningen den, att det är missbruket som ska avskaffas inte saken som sådan.

Alla Helgons dag har numera i mångt och mycket blivit en gravsmyckningarnas och ljuständningarnas helg och en dag att minnas och sörja sina avlidna nära och kära. Detta är naturligtvis i och för sig något både gott och vackert. Men huvudtemat för Alla Helgons dag är likväl inte de döda, utan de i tron levande, både de som nu lever och de som har dött i tron på Jesus Kristus, Livets Furste. Dessa, det vill säga Jesu lärjungar, Kristi kyrka och församling, är visserligen *i* världen, de lever och verkar mitt i denna världen, men de är inte *av* världen. I evangelietexten, saligprisningarna, låter Jesus oss förstå att de har sina kännetecken och egenskaper, och det är sådant som världen och tidsandan inte skattar högt utan ringaktar för att inte säga föraktar. Ja, ingen av saligprisningarna talar om någon framgång och storhet hos lärjungarna, men Jesus beskriver dem likväl som saliga. Dessa är de sanna helgonen, och de avvisas och förföljs av de hemmagjorda helgonen, av dem som Luther kallar verkhelgonen – ”för min skull”, dvs. för den klara bekännelsen till Kristus allena, utan några egna förtjänster.

Helgonen är på en och samma gång både syndare och saliga

De sanna helgonen vet och bekänner, att saligheten endast och allenast finns genom Jesus Kristus. Orden ”för min skull” gör klart att allt utgår från honom som själv är Himmelrikets Herre och Konung. *”Hos ingen annan finns frälsningen. Inte heller finns det under himlen något annat namn, som givits åt människor, genom vilket vi blir frälsta”* (Apg 4:12). Ja, *”Jesu, Guds Sons blod renar oss från all synd”*. Han är det Guds Lamm som tar bort världens synd, och han är den som alla rätta helgon tillber, antingen i den himmelska eller i den jordiska gudstjänsten. Till detta drivs de inte bara av insikten om vem Jesus Kristus är utan också av insikten vilka och hurdana de själva är.

De sanna helgonen känner och bekänner sin egen synd och bekänner sig till nåden allena. När Herren Jesus säger sitt *”Saliga är de som är fattiga i anden”*, så vänder han upp och ner på alla invanda begrepp och förväntningar. Det är inte den andligen rike fariséen, som varje dag strävar efter att lyda och uppfylla Guds bud, utan den andligen bankrutte publiken som går hem igen rättfärdig, som går in i Guds rike (Luk.18). Ty Guds rike är nådens och syndaförlåtelsens rike, där ingen annan rättfärdighet finns än en sådan som man får sig tillräknad, nämligen Kristi tillräknade rättfärdighet. När fariséen och hans likasinnade i alla tider beskriver sina gärningar, så beskriver de sanna helgonen sina gärningar med aposteln Paulus ord: *”Det goda som jag vill det gör jag inte, men det onda som jag inte vill det gör jag”* (Rom 7:19). Sådana helgon förstår sig den religiösa människan inte på.

För Människosönens skull får de sanna helgonen av människorna lida smälek och förföljelse och illvilligt förtal. Detta är ett kors som ingen kristen slipper helt undan, men de troende vet att det kommer ur Guds hand. Ja det är Gud som lägger på det kors, större eller mindre, som en kristen har att bära – ett självpåtaget kors har inget värde inför Gud, sådant hör de falska helgonen till. De troende tror på Jesu löfte: saliga är ni när ni får lida sådant för min skull. Jesu lärjungar är saliga av nåd allena genom tron allena och samtidigt förkastade av världen och den falska religiositeten, av verkhelgonen. Kristi kyrka och församling lever dock inte bara för sin egen skull; trots att hon inte är *av* världen hon har i alla tider en uppgift här i världen: att vara ett salt och ett ljus. Detta lär oss den särskilda predikotexten som ju följer omedelbart på saligprisningarna.

Kristi kyrka ska vara jordens salt och världens ljus

Jorden behöver sannerligen ett salt, ja världen behöver verkligen ett ljus. Med salt och ljus torde väl Herren helt enkelt avse den himmelska sanningen, Guds Ord och dess förkunnelse ut till alla folk. Jag tror inte att vi därför behöver tänka oss detta som två saker, så att saltet vore lag och ljuset evangelium. Nej, båda är nog både och. Världen är den ondes våld, sjunken i synd och andligt mörker. Ja, mörker övertäcker jorden och töcken folken, säger profeten Jesaja. Och i den tid som nu är kan vi själva, med våra egna ögon se hur både den grova ogudaktigheten och den falska andligheten breder ut sig. Här vore det nu lätt att brista ut i klagovisor över hur illa det är ställt idag. Det ska vi inte göra, att bara klaga tjänar inte mycket till. Dels glömmar man då lätt att människan har varit sig lik alltsedan syndafallet, detta är ingenting nytt; världen har aldrig varit och kommer aldrig att bli kristlig och gudfruktig. Vidare får vi inte glömma att Guds Ord säger oss att den kamp vi har att utkämpa inte är mot kött och blod utan mot ondskans andemakter i himlarymderna. Det har alltid har funnits en frestelse för de kristna, nämligen att söka stöd i kampen via den världsliga makten och så föra den andliga striden med hjälp av världsliga maktmedel, men detta är just en frestelse och ska avvisas. ”Mitt rike är inte av denna världen” säger Jesus. Här biter inte kejsarens svärd. Här duger endast det andliga svärdet, som heter Guds Ord, lag och evangelium. Så länge kyrkan förkunnar den naturliga lagen ut bland folken och inbjuder alla människor till den fria, ovillkorliga nåden, så länge är hon ett salt och ett ljus.

Saltet kan dock mista sin sälta och ljuset kan hamna under skäppan, varnar Jesus. Det sker när kyrkan överger Skriften allena och börjar döma efter sitt eget förnuft och i enlighet med tidsandan. Istället för ”så säger Herren” får vi då något i stil med ”vad verkar vara rimligt för dagens människor?” Kyrkan anpassar sig i riktning mot denna tidsålders tänkesätt. Då blir förkunnelsen till sist inget annat än en inomvärldslig moralpredikan, anpassad efter tidens skiftande trender, vad människorna i varje tid anser vara stora, tunga frågor. Då har ljuset satts under skäppan och kyrkan förfallit till att bli ett stycke andlig underhållning, som inte har vare sig saltets renande verkan eller ljusets vägledande funktion. Då sänker sig det andliga mörkret, då blir det afton i kyrkorna. För det finns inget annat ljus som kan lysa upp i syndamörkret än evangeliets klara ljus, den fria nådens ord om syndernas förlåtelse, som omskapar hjärtat så att människan vänder om från sitt Gudsfrånvända liv till ett Gudstillvänt liv. Ett liv som lyser för människorna, så att de prisar Gud på den dag då han söker dem. Give Gud att våra liv och våra församlingar så får vara salt och ljus för människorna, så att de får dras från syndens och dödens mörker till Guds underbara ljus.

När vi har det eviga livets Ord, så låt oss inte förtröttnas. Låt oss både tidigt och sent ropa till Herren, låt oss bruka och rannsaka vår Bibel, låt oss flitigt samlas till våra gudstjänster, till psalmer och böner, till läsning och predikan, till avlösningen, till altarets sakrament. Ty sanna helgon har sin fröjd i Herrens sköna gudstjänst och längtar efter den dag då de får fira den fullkomligt inför Lammets tron i himmelen och få sjunga den nya sången. Eja vore vi där. Amen.

*För alla dina helgon, Som inför tronen stå, De helgon dig nu prisa, Som än till strids få gå,
Du Jesu skall ha äran För var och en som här I ditt blod övervunnit Och livets krona bär.
(Luthers Psalmbok 900: 1)*